

INGLIZ LATIFASINING ASOSIY TUSHUNCHALARI VA XUSUSIYATLARI

Mardonov Maxmud Sobir o'g'li

Navoiy davlat konchilik va texnologiyalar universiteti O'zbek va chet tillar kafedra o'qituvchisi

Anotasiya: Ilmiy maqolada ingliz latifasining asosiy tushunchalari va xususiyatlari ochib berilgan. Latifa har qanday milliy madaniyatning o'ziga xos, nihoyatda rivojlangan va samarali hodisasi bo'lib, u o'ziga xos nominatsiyaga va o'ziga xos tipologik xususiyatlarga ega: shakl, mazmun va kommunikativ maqsadning stereotiplaridir.

Kalit so'zlar: latifa, tushuncha, xususiyat, mazmun, maqsad, adabiyot, qonuniyat

Latifa (yunoncha ane'kdotos "nashr qilinmagan" inglizcha konserva hazilidan), kundalik yoki ijtimoiy-siyosiy mazmundagi uydirma voqea haqidagi qisqa og'zaki hikoya, o'ynoqi yoki satirik rangga ega va kutilmagan hazil bilan yakunlanadi.

Latifa og'zaki adabiyot turlariga mansub bo'lib, folklor matnlari janri qonuniyatlari asosida qurilgan. Hazilning maqsadi kulgili vaziyatni, o'yin-kulgi uchun mo'ljallangan vaziyatni yaratishdir. Shu bilan birga, muntazamlilikni kuzatish mumkin: u yoki bu qiymat jamiyat uchun qanchalik muhim bo'lsa, ushbu qiymat bilan bog'liq bo'lgan normalarning o'zgaruvchan spetsifikatsiyasi va shunga mos ravishda ushbu normalarning turli xil karikatura tasvirlarining paydo bo'lishi ehtimoli shunchalik yuqori bo'ladi. Madaniyatining markazida bo'lgan sog'lom fikrning qadr-qimmati g'oyasi aqlning tanqidi sifatida absurdning gullashiga olib kelgani bejiz emas, bu an'anaviy ingliz hazillarida ham, hazillarda ham kuzatiladi. inglizcha hazillarga asoslangan, kvazi-inglizcha hazillar deb ataladi.

Latifa ham alohida janrga mansub har qanday matn kabi alohida tuzilish, mazmun va shaklga ega. Hazil qahramonlari "mifologik etnik tiplar bo'lib, ularning orqasida xarakterli tasvirlar, aqliy stereotiplar va kulgili xatti-harakatlar standartlari

ommaviy ongda o'rnatiladi, ular deyarli faqat nutq madaniyati doirasida adekvat idrok etiladi" bo'lib, unda latifa yaratilgan.

Latifalar ko'pincha muayyan konnotatsiyalar to'plami bilan bog'liq vaziyatni o'ynashga asoslanadi va differentsial xususiyatlar shaklida taqdim etiladi. Shunday qilib, etnik hazillarda ba'zi millat vakillari bir xil sharoitda (poezd, cho'l oroli, o'rmonda ov) joylashtiriladi.

Komiks beixtiyor, sodda tarzda, so'zlovchi hazil qilmoqchi bo'lmaganida paydo bo'lishi mumkin, lekin natijada u suhbatdoshini kuldirdi va kuldirdi (ba'zida hatto buni sezmasdan ham). Guvoh, so'zlovchi uchun emas, faqat tinglovchi uchun kulgili (ongsiz xato, jaholat) bolalar, chet elliklar, ta'limsiz odamlar nutqida uchraydi.

Latifa, eng avvalo, boshqa janrlar, aniqrog'i, boshqa janr qonuniyatlari asosida faoliyat yurituvchi matnlarga kirish orqali mavjud bo'ladi. Latifaning o'zi keraksiz va unchalik qiziq emas. Katta tarvaqaylab ketgan tuzilmalardan ajratilgan, kontekstdan mahrum bo'lib, deyarli butunlay mantiqiy emas. Shuning uchun, darvoqe, hazillar to'plami mutlaqo noqonuniy va o'zini-o'zi e'lon qiladi, chunki u ushbu maxsus janrning tabiatiga mutlaqo e'tibor bermaslik, hazilni saqlab qolish va qayta yaratish kerakligi haqidagi yozilmagan, ammo inkor etib bo'lmaydigan qoidani unutish asosida qurilgan. faqat u yangragan vaziyatning bir qismi sifatida.

Hazil matnida uchta til qatlami mavjud: "metatmatn" kiritish, hazilning haqiqiy matni, unda ikkita til qatlami ham ta'kidlangan - "muallifdan" matn va qahramonlarning nutqi. Latifa - bu matnning alohida turi bo'lib, uning qurilish tamoyillari va ichki tuzilishi ko'plab madaniyatlar uchun shakllangan va universaldir, lekin turli madaniyatlarda latifalar o'ziga xos milliy xususiyatlarga ega bo'lib, xalqning mentalitetini, madaniy qadriyatlarini aks ettiradi. , dunyoni ko'rish va idrok etish.

Shunday qilib, latifa shunchaki kulgili matn emas, balki o'ziga xos tuzilishga va komik effektini amalga oshirishning turli usullariga ega bo'lgan janr matnidir.

ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Абиљдинова Ж. Б. Жанровая специфика анекдота // Вестн. Челябинского гос. ун-та: Филология. Искусствоведение. 2010, С. 5-9.
2. Шмелева А. Д. // Русский анекдот. Текст и речевой жанр. М.: Языки славянской культуры, 2002. С. 40-42.
3. Даль В. Толковый словарь живого великорусского языка. М.: Русский язык, 2000. С. 800.
4. Кузнецов И. А. Большой толковый словарь русского языка. 2000. С. 1536.
5. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2012-yil 10-dekabrdaqi "Chet tillarini o'rganish tizimini yanada takomillashtirish chora tadbirlari to'g'risida"gi PQ-1875-sonli qarori.
6. Turdaliyeva G.N "Boshlang'ich sinflarda ingliz tilini o'qitishda zamonaviy yondashuvlar va innovatsiyalar"// 2020 .
7. Bekmuratova U.B. "Ingliz tilini o'qitishda innovatsion texnologiyalardan foydalanish" // Toshkent 2012.
8. Toliboboeva, S. J. (2020). Teaching intercultural communication in English. ScienceandEducation, 1(SpecialIssue 2).

